

Bijlage 1 Bestuursbesluiten binnen de gemeente Bergen in tijden van Corona

1. Verzoek om uitstel

Het bestuursorgaan kan de aanvrager verzoeken in te stemmen met het opschorten van de beslistermijn gedurende een bepaalde termijn, op grond van artikel 4:15, tweede lid, onder a, Algemene wet bestuursrecht (Awb). Van belang is dat de instemming met uitstel schriftelijk moet zijn bevestigd door de belanghebbende of zonder twijfel moet kunnen worden afgeleid uit de gang van zaken.

2. Opschorten wegens overmacht

Het opschorten van de beslistermijn betekent dat de beslistermijn tijdelijk wordt stilgezet. In artikel 4:15 tweede lid, onder c, van de Algemene wet bestuursrecht is geregeld dat de beslistermijn wordt opgeschort als het bestuursorgaan door overmacht niet in staat is een beschikking te geven. Bij een beroep op overmacht zal het moeten gaan om een onmogelijkheid om te beslissen die veroorzaakt wordt door uitzonderlijke en onvoorziene omstandigheden buiten toedoen van het bestuursorgaan en ook buiten zijn risicosfeer liggen. De bijzondere omstandigheden in verband met het coronavirus en de ingrijpende noodmaatregelen ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus zijn geen vrijbrief om beslistermijnen op te schorten. Het zal van het geval afhangen in hoeverre dergelijke omstandigheden en maatregelen rond corona invloed hebben op de mogelijkheid om beslistermijnen te halen. De Algemene wet bestuursrecht bepaalt in artikel 4:15, tweede lid, onderdeel c, dat in die gevallen de beslistermijn voor het geven van een beschikking wordt opgeschort.

3. Verlengen beslistermijn

De Awb en diverse andere wetten kennen de mogelijkheid om beslistermijnen te verlengen. De situatie rondom het Coronavirus kan aanleiding geven voor het bevoegd gezag om daarvan gebruik te maken. Hiervoor gelden de gebruikelijke regels. Zo is dit alleen mogelijk als de beslistermijn nog niet is verstreken. Voor besluiten die worden voorbereid met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure geldt dat verlenging alleen mogelijk is bij een ingewikkeld of omstreten onderwerp. Afhankelijk van de aard van het besluit gelden er procedurele vereisten, bijvoorbeeld dat de beslissing tot verlenging aan de aanvrager moet worden meegedeeld. Deze procedurele vereisten kunnen voortvloeien uit de Awb of uit een bijzondere wet, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

4. Lex silencio positivo

Het voorkomen van termijnoverschrijding is in het bijzonder van belang bij besluiten waarop de lex silencio positivo (ook wel de van rechtswege verleende beschikking genoemd) van toepassing is. Zo geldt er op grond van (artikel 3.9 van) de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) er voor bepaalde beslissingen een fatale termijn. Dat betekent dat als het bevoegd gezag niet tijdig op een vergunningaanvraag beslist, de aanvrager van rechtswege een vergunning krijgt. Het gaat onder meer om omgevingsvergunningen voor bouwen, slopen, kappen, etc. Met het opschorten van de vergunning of het verlengen van de beslistermijn wordt voorkomen dat een vergunning van rechtswege wordt verleend. Dit is mede van belang voor derde-belanghebbenden. Er geldt in deze gevallen van de Wabo een beslistermijn van acht weken. Er zijn voor het bevoegd gezag twee opties voor een langere termijn:

1. Opschorten van de beslistermijn: de beslistermijn wordt daarmee tijdelijk stilgezet. De gronden zijn geregeld in de Algemene wet bestuursrecht. Dit kan bijvoorbeeld als de aanvrager daarmee schriftelijk

instemt. Een andere grond is als het bestuursorgaan door overmacht niet in staat is een beschikking te geven. Zie hiervoor onder 1 en 2.

2. Verlenging van de beslistermijn: de Wabo maakt het mogelijk om de beslistermijn eenmaal met ten hoogste zes weken te verlengen (artikel 3.9 lid 2).

Van beide opties kan het bevoegd gezag gebruik maken om te voorkomen dat een vergunning van rechtswege wordt verleend.

Mocht een vergunning van rechtswege zijn verleend, kan daartegen bezwaar en beroep worden ingesteld. Voor activiteiten met onomkeerbare gevolgen, zoals kappen en slopen, geldt er een termijn van zes weken waarin er nog geen gebruik gemaakt kan worden van de vergunning (artikel 6.1 lid 2 Wabo). De vergunning van rechtswege leidt dan dus nog niet tot onomkeerbare gevolgen. Voor andere activiteiten, zoals bouwen, kan er wel met de activiteit worden begonnen, tenzij er door belanghebbenden bij de rechter een voorlopige voorziening wordt gevraagd.

5. Dwangsom wegens niet tijdig beslissen

Met het opschorten of verlengen van de beslistermijn kan binnen de wettelijke termijnen worden beslist. In die gevallen wordt eveneens niet toegekomen aan de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht van het beroep en de dwangsom bij niet tijdig beslissen.

6. Telefonisch horen

Bij de vraag of het bestuursorgaan telefonisch kan horen, in plaats van een hoorzitting te organiseren waarbij iedereen in dezelfde ruimte aanwezig is, moet onderscheid gemaakt worden tussen de twee momenten waarop moet worden gehoord:

- Voorafgaand aan een afwijzing of belastend besluit, als het voorgenomen besluit steunt op gegevens over feiten en belangen die de betrokkene betreffen en die niet door hemzelf zijn verstrekt of daarvan afwijken of als de bestuurlijke boete hoger is dan € 340,- (artikel 4:7, 4:8, 5:53 Awb) tenzij de situatie zo spoedeisend is dat er geen tijd is om de betrokkene om een zienswijze te vragen;
- In bezwaar, over het bezwaar (artikel 7:2 Awb).

6.1 Horen voorafgaand aan een belastend primair besluit mogelijk? De belanghebbende heeft de keuze tussen een schriftelijke zienswijze of een mondelinge zienswijze. De meeste belanghebbenden kiezen voor de mogelijkheid van een schriftelijke zienswijze. Als een belanghebbende zijn zienswijze mondeling wil geven, kan het bestuursorgaan verlangen dat dat telefonisch gebeurt.

6.2 Is telefonisch horen in bezwaar mogelijk? Gelet op de huidige omstandigheden waarin een groot besmettingsrisico bestaat en veel mensen noodgedwongen thuiswerken is het voor de meeste bezwaarzaken verdedigbaar dat het bestuursorgaan kan bepalen dat er tijdelijk alleen telefonisch of via teleconferencing wordt gehoord. Het ligt wel voor de hand om contact op te nemen met de belanghebbenden om in overleg met hen tot een aanpak te komen. Mogelijkheden om in overleg af te spreken, zijn:

- Uitstel van de hoorzitting, waarbij belanghebbenden instemmen met verlenging van de beslistermijn voor de beslissing op bezwaar; het primaire besluit zal normaal gesproken gelden, tenzij het bestuursorgaan anders beslist (en bijvoorbeeld besluit een last onder dwangsom op te schorten of de begunstigingstermijn te verlengen);
- Telefonisch horen; en als variant daarop horen via videoconferencing (Skype etc.);

- Gelegenheid bieden voor een tweede schriftelijke ronde in plaats van een hoorzitting (vergelijk de mogelijkheid van een schriftelijk pleidooi in civiele zaken); dat kan bijvoorbeeld door eventuele vragen van de bezwaarschriftencommissie schriftelijk voor te leggen; partijen in de gelegenheid te stellen een pleitnota in te dienen, waarin zij de vragen beantwoorden en wat zij verder naar voren willen brengen aangeven, en partijen vervolgens gelegenheid te bieden op elkaars pleitnota's te reageren;
- Vragen of partijen wel behoefte hebben aan een hoorzitting, in aanvulling op de stukken die al zijn gewisseld.

7. Gebouwde omgeving

7.1 Vergaderingen door de welstandscommissie

Er is een wettelijke verplichting tot het houden van een openbare vergadering door de welstandscommissie. Dat ziet dan op de vergadering waarin het welstandsadvies wordt vastgesteld. Deze vergaderingen moeten vooraf worden aangekondigd. Dan kunnen eventuele insprekers zich melden (als in die mogelijkheid is voorzien in de verordening). Deze vergadering zou ook via een live streaming kunnen plaatsvinden, zoals dat ook bij raadsvergaderingen (en bijv. vergaderingen van bezwaarschriftencommissies) gebeurt. De commissieleden zullen doorgaans dan wel op een piek aanwezig moeten zijn. Alternatief is dat iedere belanghebbende zich vooraf aanmeldt en dat via een teleconferentie verbinding wordt vergaderd. De indiener van het plan kan in staat worden gesteld om een toelichting te geven op het bouwplan. Dat kan voorafgaand aan de openbare vergadering, zodat dan al kan worden gezien welke alternatieven er zijn. Een dergelijke toelichting kan eventueel ook schriftelijk geschieden, dan wel door bijvoorbeeld in te bellen tijdens de live streaming.

Tot slot is een kanttekening die kan gaan spelen (en misschien nog wel pregnanter wordt) of het vereiste beraadslagingsquorum wel gehaald wordt vanwege bijvoorbeeld ziekte van de commissieleden. In dat geval zou - net als in andere gevallen waarin wettelijke termijnen niet worden gehaald - een beroep op overmacht kunnen worden gedaan. Het gevolg is dat de besluitvorming wordt opgeschort.

7.2 Ter inzage leggen van stukken

De fysieke terinzagelegging is een belangrijk recht, maar een bestuursorgaan kan daarvoor spreekuren inrichten, vragen of het dossier ook kan worden toegezonden. Wel dient het bestuursorgaan degene die het dossier krijgt toegezonden in de gelegenheid te stellen telefonisch vragen te stellen over het toegezonden dossier.